Nemzetközi tanácskozás

Az ENSZ európai gazdasági bizottságának kezdeményezésére a szénbányászat és a szénelőkészítés hulladékainak hasznosításával foglalkozó nemzetközi tanácskozás kezdődött hétfőn Tatabányán. A véleménycserén 14 ország 30 szakembere vesz részt.

Iparjogvédelem, licenckereskedelem

Országos konfrenciát tartanak a licenckereskedelem, az innováció és az iparjogvédelem kérdéseiről október 20-án Budapesten. A tanácskozásra a rendezők — a Licencia Találmányokat Értékesítő Vállalat és a Danúbia Szabadalmi Iroda — iparjogvédelemmel és licenckereskedelemmel foglalkozó szakembereket hívták meg. *Vékony Lajos*, a Licencia vezérigazgatója hétfőn a sajtó képviselőinek elmondta: a tanácskozás célja, hogy minél szélesebb körben tudatosítsák az iparjogvédelem, az innováció és a licenckereskedelem közötti azonos kapcsolatot.

A jövőre gondol

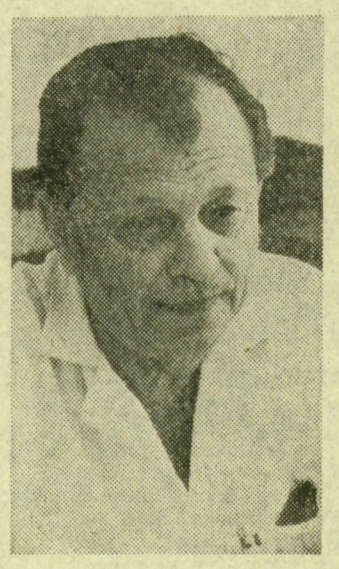

A Bajai úton kívül esik a város körtöltésén a *Szegedi Universal Szövetkezet*, amely 1957-ben létesült és jelenleg 154 tagja van. Profilja három részből áll: gyártanak itt növényvédő szereket a rovarok ellen ezer tonnányi mennyiségben; kozmetikai és testápolási cikkeket, például desodorokat, sprayket, háztartási rovarirtó szereket. A háztartási vegyi termékek csoportja a harmadik a sorban. Újabban — új termékként — fertőtlenítőszereket is előállítanak itt, például orvosi bemosakodó szereket, orvosi rendelőkben használatos fertőtlenítőket stb. Az 1983-ra szóló tervezett termelési érték 279 millió forint. A hazai ellátás mellett csak szocialista országokba exportálnak innen évente 30—35 millió forint értékben.

Ennek a szövetkezetnek az *elnöke dr. Laczkó István*, aki a szövetkezeti mozgalomban régi dolgozó, az elnöki tisztség betöltésében azonban néhány éves múltra tekinthet csak vissza. Előtte itt volt főmérnök közel tíz esztendőn át, tehát sok köze van a mai termelési arculat kialakításához, a vezető munkatársi gárda megteremtéséhez, egyáltalán, a szövetkezet által nyújtott biztonságos megélhetés kimunkálásához. De szóljunk róla még előbbről, amikortól kezdve megalapozta jövőjét, és egyáltalán azzá formálódhatott, hogy vezessen, irányítson és alkotó módon beleszólhasson a magyar vegyiparba, hírneve öregbítésében részt vegyen. Nem idevalósi, de már régóta szegedi érzületűnek valljа magát. Mint munkásfiatalt Budapest külvárosai és munkahelyei nevelték, formálták. (Apja vízvezetékszerelő, anyja gyári munkás. Négy gyereket neveltek fel.) Segédmunkás volt, amikor elküldték tanulni, szakérettségit szerezni Kecskemétre. Szegeden, a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán folytatta tanulmányait és vegyészként végzett, később doktorált.

Nehéz esztendők voltak ezek a számára.

Ez a küzdelem villant fel előttem, amikor dr. Laczkó Istvánnal beszélgettem életútjáról. Az egyetemről friss diplomával a zsebében az ajkai timföld- és alumíniumkohóba került, ahol, mint fiatal vegyész ki volt téve a kíváncsiságnak minden oldalról. Akik őt tanulni küldték és visszavárták, azért drukkoltak neki, hogy a nevükben is bizonyítson. Itt, a munkásosztály egyik fellegvárában lett párttag. Az ellenkező oldalról viszont bukásának örültek volna. Helytállt a munkában és a küldetésben, sőt öt esztendő múltával már Szegeden tanársegéd, ott oktat és nevel, ahol diplomáját szerezte.

Pár esztendő után visszakívánkozott a termelésbe, ahol kezdte is. Akkor került vegyésznek mai szövetkezetébe, amely harmadik munkahelye. Részes a szövetkezet pártalapszervezetének megalakításában, sőt annak vezetőségi tagja főmérnökként is. Beszélgetés közben azt mondta, hogy mindvégig szerencséje is volt sorsa alakulásában, mert Ajkán is kutatócsoportba került, és első szabadalmát ott dolgozta ki a timföldhidrát kikevebe került, egyedül volt vegyész. Ma tizenkét diplomás dolgozik vele. Telepük egyre jobban korszerűsített. Új épületek helyett inkább modern géppark megteremtésére áldoztak. Ez meg is hozta az eredményt. Szövetkezetük a magyar vegyiparon belül előkelő helyen áll az egy főre eső termelési érték előállításában, nyereségben, munkabérben és más vonatkozásban is. Józan, megfontolt összehasonlítási alapjuk azonban van. Ismernek nyugati, az övékéhez hasonló, vegyi termékeket előállító középüzemeket amelyekben az egy főre eső termelési érték háromszorosa az övékének. Ennek tudata izgatja és ösztönzi is az elnököt és munkatársait a még jobb eredmények produkálására. Megkérdeztem tőle, 56 évesen elégedett-e sorsával, önmagával és általában azzal, aminek eddig részese, teremtője volt? Azt válaszolta, hogy egyéni életében teljes a megelégedettsége. Fia és lánya diplomás és egyikük gyermekében unokának is örvendhet már. Ami a munkáját és szövetkezete további boldogulását illeti, abban nem ismer megállást. Partnereikkel és különböző intézményekkel való kapcsolatukban minden kínálkozó lehetőséget felhasználnak és megragadnak a tudományos alapú fejlesztésre. Dr. Laczkó István úgy van ezzel, hogy a jelenben él, de a jövőre gondol.

Lődi Ferenc

résével kapcsolatosan. Azóta, és itt a szabadalmak, újítások egész sora került ki a keze alól, együttműködve kutatókollektívákkal. Az így nyert új termékek nagy részét gyártják is. A szövetkezetben honos, viszonylag szűz terület különösen kedvez a kutatómunkának. Az elnök, dr. Laczkó István főmérnökként is arra törekedett, hogy a tehetségek érvényesüljenek környezetében. Kétszer kapta meg a Kiváló Feltaláló arany fokozatot. Az ipar Kiváló Dolgozója, megkapta a Munka Érdemrend ezüst fokozatát és szövetkezetében is többszörösen kiváló minősítésű a munkája.

Boldogan újságolta, hogy amikor 1964-ben szövetkeze-

Nem a szakma belügye

Az építésügyi igazgatásban is szemléletváltozás szükséges

Rövid hírben adták tudtul a napilapok szeptember 14-én, hogy megkezdődött Budapesten, a Technika Házában az I. építésügyi igazgatási konferencia. Megnyitó előadásában *Ábrahám Kálmán* építésügyi és városfejlesztési miniszter hangsúlyozta: az építésügyi ágazatban dolgozók egyre fontosabb szerepet töltenek be a környezetformálásban, a természetes és az épített környezet összhangjának megteremtésében. A településfejlesztés, a területrendezés, a kommunális szolgáltatások minősége, ezek összehangolt fejlesztése nem csupán közérzetformáló tényező, hanem értékteremtő és értékmentő, tudatformáló feladata is a szakma minden képviselőjének.

De hát mi is az építésügyi igazgatás? Igencsak leegyszerűsítve: azoknak a hatósági előírásoknak a gyakorlati alkalmazása, amelyek az építési tevékenységet, legyen az bármilyen természetű, egységes elvek alapján engedélyezéshez kötik, tervezhetővé, szabályozhatóvá, ellenőrizhetővé teszik. A tanácsok építésügyi szakigazgatási szervei — magyarán: építési osztályai — hatáskörébe utalta az 1964-es keltezésű építési törvény e terület hatósági feladatainak ellátását — döntő többségében ez a megbízás az építkezések engedélyezését, ellenőrzését jelenti. A törvény egységes rendszerbe foglalta a települések fejlesztésével kapcsolatos kötelezettségeket, rögzítette, kik folytathatnak építéstervezési és -kivitelezési tevékenységet — s ez a sokrétűség azt jelzi: *az építéspolitika komplex szabályozása volt a törvényalkotók célja.*

Hogy az érdekelt tanácsi vezetők, tudományos kutatók, tervezők nemrégiben három napon át mondtak véleményt az építésügyi igazgatás gyakorlati tapasztalatairól, az tükröződése egy folyamatnak: *az államigazgatás e részterületén is frissebb szelek kezdenek fújdogálni. Maróthy Győzővel*, a Csomiterv városrendezési szakfőmérnökével, a konferencia egyik résztvevőjével a szemléletváltozás szükségességének indokairól beszélgettünk.

— A konferencia egyik előadója, *dr. Gajdócsi István*, Bács-Kiskun megye tanácselnöke így fogalmazott: „Különböző fórumokon szenvedélyes viták, nyilatkozatok, vélemények hangzanak el, településrendezési, beépítési kérdésekről, tilalmakról, szanálásról... a lakosság széles rétegei véleményt nyilvánítanak, érveket és ellenérveket sorolnak fel a települések képének, építészeti harmóniájának megbomlásáról, a lakótelepek egyhangúságáról, a külterületek és a zártkerti építés számos fonákságáról, az építési ügyek intézésének merevségeiről, a hivatali packázásokról." Eszerint az építésügyi igazgatás a közvélemény érdeklődésének homlokterébe került...

— S okkal-joggal. *Ma már aligha tekinthető egy szakmai belügyének, hogy hol, mit szabad építeni, milyen minőségben, mennyire illeszkedve a pillanatnyi, s a leendő környezethez.* Hogy a hatósági munka mennyire van összhangban az általa szabályozott, engedélyezett s ellenőrzött építőipari tervező- és kivitelező tevékenység minőségével, az elsősorban értelmezési kérdéseket vet fel. Többen elmondták hozzászólásukban: az építésigazgatás eszközrendszere megmerevedett, nem volt képes követni a gazdasági, társadalmi, életmódbeli változásokat, rugalmatlansága miatt egyre kevésbé alkalmas a helyi sajátosságok figyelembevételére.

— Az egyik alföldi nagyközség tanácselnöke tette szóvá: a magánépíttetőnek *a telekosztástól a befejező munkák engedélyezéséig olyan hosszú hatósági ügyintézési folyamatot kell végigasszisztálnia, hogy azt nemcsak kedvrontónak, de már kifejezetten bürokratikusnak kell nevezni.* Tucatnyi hivatal, szervezet pecsétje, engedélye, láttamozása veszi el az időt, s a pénzt, mire az építtető egyáltalán hozzákezdhet az alapozáshoz.

— S ha még hozzátesszük ehhez, hogy az építési engedélyek elbírálásához *felkészült szakemberekre* is szükség van, de a szakma legjobbjai presztízs- és javadalmazási okokból — nem szívesen ülnek be a hatósági íróasztal mögé akkor érthetőbbé válik a konferencia alapgondolata. Hogy tudniillik irreális előrejelzésekkel, az adatszolgáltatás hiányosságaival, a túlszabályozottsággal, a személyi feltételek romlásával, az építésigazgatási szervezeti keretek beszűkülésével, a lakossági és hatósági véleménycsere hiányával mielőbb *szembe kell néznünk, e gondokra megoldást kell találnunk.* A helytelen településszerkezet, a zsúfolt beépítés, az elavultság, a karbantartás és az üzemeltetés hibái csak hosszabb távon, s nagy költségtöbblettel korrigálhatók. Még nehezebben állíthatók elő újra azok az értékek, amelyek a természetes környezetből tűnnek el a helytelen, szakszerűtlen építésigazgatás következtében. Ha a szakemberek nem ott vannak, ahol a döntések születnek, ha a településfejlesztési koncepció nem megbízható előzetes adatokra épül, ha egy-egy jellegzetes városkép jóvátehetetlenül elvész, ha indokolatlan építési tilalmak szabnak gátat, az építési kedvnek — s még sorolhatnánk az aktuális gondokat — nem csupán egy szakma tekintélye károsodik...

— *Ajánlások, konkrét javaslatok születtek-e a konferencián?*

— Azt kérdezném inkább, hogy mit hoztak haza magukkal a tanácskozás résztvevői. Elsőként említendően a nyílt, a mellébeszélések nélküli, az egymásramutogatás szokását levetkező szellemet. S ez, azt hiszem, túlmutat az építésügyi igazgatás hatáskörén: *kell és érdemes megfontolt, érvekkel alátámasztott, a demokratizmus jegyében fogant vitákat rendezni.* De persze más is van a tarsolyunkban: az egységes műszaki nyilvántartás Bács-Kiskun megyei rendszeréről kapott információkat, a műemlékvédelem és a városrekonstrukció hazai és külföldi követendő példáit érdemes lesz itthon „kicsomagolnunk". Vagy tanulmányoznunk a barcsi példát, ahol olyan lakossági tájékoztató központ működik, amely a városgazdaság és -gazdálkodás, az építésügy minden területéről naprakész információkkal rendelkezik, ahol a városi főépítész emberközelben politizál, s amely városépítészeti bemutatóhelység is egyben. Sorolhatnám a *tapasztalatcserének* is beillő konferencia többi tanulságát. Végül mégis egyet nyújtanék alá: a porosz túlszabályzottság és merevség felváltására annak igénye fogalmazódott meg bennünk, hogy az állampolgárok jogérzésére számítva és alapozva kellene hatósági munkánkat *korszerűsíteni, egyszerűsíteni.*

Pálfy Katalin

Harmincéves az Erkel-munkáskórus

Kertész Lajos szabadnak, erősnek nevezi a népet, hol a dolgozók ajkán, a munka mellett, dal fakad. Az idős karnagy szombaton este, a Tisza Szálló hangversenytermében, három együttes, a miskolci MÁV Járműjavító férfikara, a jugoszláviai „I pavec" férfikar és a házigazda szegedi DÉMÁSZ Erkel Ferenc munkáskórus felléptében gyönyörködhetett. Immár harminc esztendeje, hogy ez utóbbinak élére állt, s útjára indította...

Hogyan is volt?

Joó Ete dirigálta a dalosokat, amikor arany fokozatot nyertek. A szakmai fejlődést később *Szalay Miklós* és *Monoki Lajos* hozzáértő irányítása biztosította. Az utóbbi tíz esztendőben a különböző minősítő versenyeken elnyert díjak után sikerült elérniük a legrangosabbat, a *Fesztivált*. Pályafutásuk csúcsára, ahogy a tagok vallják, *dr. Mihálka György* munkássága emelte őket. A karnagyok áldásos tevékenységét méltatta az ünnepi hangversenyen *Vajda György*, a DÉMÁSZ vezérigazgatója, a kórus elnöke is, mikor szólt az együttes alapítóiról. Akik tudták, „ilyen munkáskórus életrehívása többet jelent, mint egyszerűen egy dalt kedvelő dolgozók kollektívájának kialakítása". Feleleventett emlékezetes perceket: szerepléseket a rádióban, *Kodály Zoltán* gratulációját (az 1957-es Vasas-fesztiválon), a zászlóavató ünnepséget, amelyen *Erkel Ferenc* nevét vették fel. A harminc év alatt 350 alkalommal lépett pódiumra a DÉMÁSZ kórusa, híveket, barátokat szereztek országszerte, és a határon túl is. Szinte természetes, hogy részesei lettek a jubileumi hangversenynek a társkórusok. A működésükhöz szükséges feltételek megteremtésén nemcsak a fenntartó vállalat fáradozott; a Magyar Villamos Művek Tröszt a Vasas Szakszervezettel a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsával egyetemben nem egy esetben hathatós erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott. A városi tanács is figyelemmel kíséri pályafutásukat, az ünnepségen *Papp Györgyné*, a művelődésügyi osztály előadója olvasta föl a tanács köszöntő levelét és adta át ajándékát. Az ünnepi szavak után a dal, a zene nyelvén kértek szót a kórusok, a miskolci MÁV férfikara, a Sent Jouri „I pavec" férfikar és a jubiláló Erkel-kórus másfél órás műsorát hallgatta meg a szépszámú közönség. (Köztük a megyei pártbizottság képviseletében *Hézső Ferenc*, *Kovács Kálmán*, a Magyar Villamos-Művek Tröszt szakszervezeti bizottságának titkára és *dr. Dobóczky Károlyné*, az SZMT titkára). Közös vacsora követte a születésnapi hangversenyt. „A műsoron kívüli" együttlét sem idegen a dalosoktól összeszokott a 40 énekes, akik között akad nyomdász, konzervatórista.

— *Hogyan lehetséges ez?* — kérdeztük dr. Mihálka Györgytől, aki 1972 óta vezeti az Erkel-együttest.

— A munkáskórus-mozgalom lényegéből fakad, hogy nem zárja el senkitől a hozzá vezető utat. Sőt, inkább kecsegtet, hívogat az éneklés, a muzsika varázsával. Ez a kórus nemcsak az üzemágé, a városé, Szegedé is.

A karnagy hivatása, szenvedélye, hobbija a kórusmuzsika. Hű követője *Jurka József*, az alapító tagok sorából:

— Hetvenévesen is ragaszkodom az együtteshez. Tizenketten kezdtük hatvanan voltunk, amikor megnyertük Kertész Lajost. Lassacskán bevettük a muzsika várát, szorgos tanulás árán. Kezdetben csak hangunk volt, most ott tartunk, hogy Mihálka György hallatlan igényességgel, precizitással tud dolgozni velünk, munkásokkal.

M. E.

Sikeres hulladékgyűjtési akciók

Sikeresek a hulladékgyűjtési társadalmi akciók, ezeknek is köszönhető, hogy az idén a lakosságtól begyűjtött különböző, még hasznosítható hulladékok értéke várhatóan eléri a 30 millió dollárt — jelentették be hétfőn a MÉH Tröszt sajtótájékoztatóján. A csaknem 200 tonna vas-, a 20 ezer tonna színesfém-, a 110 ezer tonna papír- és az 5—6 ezer tonna textilhulladék másodnyersanyagként jelentős importmegtakarítást tesz lehetővé, és javítja a hazai ipar nyersanyagellátását is. A lakosságtól begyűjtött hulladékok mennyiségének növelésében kiemelkedő szerepe van a Hazafias Népfront kezdeményezéseinek, akciói jelenleg már az ország több mint egyharmadára kiterjednek.

Mátsik György, a MÉH Tröszt vezérigazgatója elmondotta, hogy az utóbbi években, a melléktermék- és hulladékhasznosítási kormányprogram megvalósítása során jelentősen előrehaladtak a begyűjtőhálózat fejlesztésében. Jól bevált az átvevőhelyek szerződéses üzemeltetési formája. Jelenleg egy új típusú átvevőhely-hálózat megszervezésén dolgoznak, amelynek első egységeit a tervek szerint Budapesten és Székesfehérváron építik ki.